

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

tingsår lejlighed til at drøfte radioloven, og dér får vi jo nok en bredere debat om alle relevante forhold.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af:

Forslag til toldlov.

(Lovforslaget (nr. 164) findes i tillæg A. sp. 3393, fremsættelsen i tidenden sp. 4719).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Jørgen Peder Hansen: Jeg kan på socialdemokratiets vegne give tilslutning til at arbejde med på en gennemførelse af det foreliggende lovforslag efter de retningslinjer, som er omfattet af forslaget.

Det er et digert lovforslag, der foreligger, så digert, at man næsten kommer til at tænke på finansloven, lavet over samme læst måske, og det er også et lovforslag, der ganske særligt egner sig til at udvalgsbehandle. Vi vil få udmærket tid hertil, det er jo finansministerens mening at genfremsætte lovforslaget til efteråret, og det er efter min mening udmærket, at vi får så meget tid stillet til rådighed.

Lovforslaget er en udpræget bemyndigelseslovgivning, som udstyrer finansministeren med meget, meget væsentlige beføjelser. Samtidig bør det vel også nævnes, at det er et brud på meget gamle traditioner. Men vi befinder os jo også i en helt anden tid og i et helt andet samfund end i 1797, det år, den gamle toldforordning blev til.

Ændringerne, som de nu foreligger, har sådan set været undervejs i en meget lang årrække. I 1959 fik vi den nye toldtarif, den nye varegruppering og endvidere et sæt af nye toldgodtgørelsesbestemmelser. Op igennem 1960'erne har vi til stadighed oplevet ændringer i toldlovgivningen, som har betydet tillæmpninger til udviklingen, men startskuddet, det egentlige afsæt til det, vi nu står med, kom jo egentlig året 1967 ved momsens indførelse. Det år betød, at vi simpelt hen blev nødsaget til at gå i gang med at kigge nøjere på selve toldforvaltningens bestemmelser og også på toldvæsenets egen struktur.

gens bestemmelser og også på toldvæsenets egen struktur.

Forspillet har været det rigtige. I 1967, efter at vi havde fået moms, nedsatte den daværende regering toldkommissionen, som gik i gang med det meget omfattende arbejde. En særlig lovgivning i 1968 gav mulighed for, at de tanker, som toldadministrationen, og de tanker, som man i toldkommissionen lå inde med, kunne prøvekøres i et bestemt område. Det er sket på Lolland-Falster, og også dette har efter min mening været en ganske vist særpræget, men en udmærket fremgangsmåde, inden man går i gang med endeligt at lovgive så omfattende, som tilfældet er med det foreliggende lovforslag.

Resultaterne fremgår af lovforslaget, som vi altså må kigge nøjere på i udvalget. Toldkommissionen har været enig, og forslaget bygger på denne enighed i toldkommissionen og på de erfaringer, man altså har gjort på Lolland-Falster. Undersøgelser, der er foretaget sideløbende med det, der er sket på Lolland-Falster, har vist, at der i erhvervskredse er en helt overvældende tilslutning til det, der ligger i lovforslaget. Der er dog taget enkelte reservationer, og det er noget af det, vi også kan se på i udvalget.

Hovedlinjerne i lovforslaget, som vi absolut giver tilslutning til, kan man sige er for det første afskaffelse af statens transitoplag og af private oplag; man bibeholder dog fremdeles Frihavnen her i København. Det betyder ganske enkelt, at man får en vældig aflastning rent lokalemæssigt, også rent personalemæssigt, og selve det nye system, hvor man adskiller frigørelsen af varerne og betalingen af tolden, afgifterne, for de samme varer, betyder en mulighed for en modernisering ved hjælp af moderne kontorteknik i toldvæsenets arbejdsgang.

Endvidere sker der en indførelse af en almindelig kreditordning for tolden og for forbrugsafgifterne, og det er også efter vores opfattelse et fremskridt, at dette sker.

Forudsætningen for sådanne ændringer er en gennemgribende omlægning af toldvæsenets administration. Også den har jo været undervejs gennem længere tid; de 78 toldsteder i provinsen er blevet til 26 distrikts-toldkamre, og 100 toldkontrolposter her i København er blevet indskrænket til 11

[Jørgen Peder Hansen.]
toldkamre. Det muliggør, som jeg nævnedes det, anvendelsen af moderne kontorteknik, således som det var forudset i sin tid.

Med hensyn til kreditordningen er det anført i bemærkningerne, at det vil betyde en udvidelse af erhvervslivets kreditmuligheder med 120 mill. kr. i alt, 70 mill. kr. fra tolden og 50 mill. kr. fra afgifterne. Vi kan give tilslutning til denne udvikling, som altså betyder, at statens finansielle situation strammes tilsvarende. Vi skal, som det rigtigt er anført i bemærkningerne, se denne nye ordning bl. a. i lyset af, at vi afskaffer det gamle kreditoplægssystem. Derudover har jeg selv hæftet mig meget stærkt ved den oplysning, der er givet om, at allerede med den nuværende 60 pct.s dækning i afgiftskontrollen har man været i stand til i 2. halvår af 1969 at få efterbetalinger gennemført på ikke mindre end 25 mill. kr. Jeg tror endda, at tallet bør være større, fordi der formentlig i kølvandet på disse 25 mill. kr. ligger andre millioner til det direkte skattevæsen.

I øvrigt vil jeg mene, at hele dette nye princip giver en større lighed for erhvervslivet. Det var jo et indskrænket vareområde, man kunne få på kreditoplæg for hen. Nu bliver det samlede erhvervsliv stillet lige, og det synes jeg er et væsentligt fremskridt.

Jeg har bemærket i dagspressen i dag, at finansministeren vil fremkomme med forslag om, at strafrenten ændres på forskellige områder. Man opererer her med $\frac{3}{4}$ pct.s strafrente, og jeg vil gerne spørge finansministeren, om det ikke er meningen, at strafrenten også i dette tilfælde bør være på 1 pct. pr. måned. Jeg tror, det er væsentligt, at vi gør, hvad vi kan for at få indkasseret afgifter og skatter så meget efter reglerne som overhovedet muligt. Sagen er jo, at vi skal alle sammen betale vore skatter til tiden, og der bliver gjort en stor indsats i forhold til lønmodtagerne. Jeg mener derfor, at det vil være rimeligt med en højere strafrente, og jeg spørger finansministeren, om de $\frac{3}{4}$ pct. vil blive ændret til 1 pct.

De gamle kreditordninger bortfalder. Jeg skal ikke gå nøjere ind på selve systemet med godsregistreringen, kun sige, at det betyder ganske enkelt en lettelse for hele

erhvervslivet, hvilket også fremgår af undersøgelsen på Lolland-Falster. Det betyder en lettelse for toldvæsenet selv, og derfor kan vi give fuld tilslutning hertil.

Jeg mener, at vi står, måske ikke ved afslutningen, men alligevel ved en milepæl i udviklingen af den danske toldlovgivning, hvor vi måske med rimelighed kan kaste en venlig tanke tilbage til den, der forfattede toldforordningen i 1797 — den holdt i mere end 150 år — og også en venlig tanke til det toldvæsen, som i de senere mange år, ja, vel i alle efterkrigsårene, er blevet pålagt meget store afgiftsmæssige opgaver, og som har vist, at det kan løse disse opgaver på en tilfredsstillende måde.

Jeg ved ikke, hvordan personalesituationen tegner sig i toldvæsenet i øjeblikket, men det er mit indtryk, at toldvæsenets personale er udsat for et ret så stærkt arbejdspress. Det kunne jeg godt tænke mig at høre noget mere om, ligesom jeg kunne tænke mig at spørge finansministeren, om ikke dette vældige arbejdspress, der hviler på etaten og har hvilet på den igennem en årække, burde resultere i, at man tog op til nøjere undersøgelse, hvorvidt det klima, der nødvendigvis må rinde af en sådan situation, er tilfredsstillende for personalet. Ganske enkelt: Er der taget tilstrækkeligt hensyn til den menneskelige faktor midt i hele denne rationaliseringsudvikling, som finder sted i disse år?

Ja, jeg skal slutte her og sige, at vi har naturligvis en række spørgsmål, som vi vil fremkomme med i udvalget, samtidig med at jeg endnu en gang vil sige, at vi giver tilslutning til lovforslaget.

Jørgen Jensen: Hr. Jørgen Peder Hansen brugte udtrykket, at det var et digert lovforslag, finansministeren her har fremsat, og den karakteristik kan jeg ganske tilslutte mig. Dette forslag indeholder 135 paragrafer, og hertil kommer selve toldtariffen, der jo også er temmelig lang.

Jeg vil gerne her med det samme complimentere finansministeren og hans embedsmænd for de efter mit skøn ganske fortrinlige og meget udførlige bemærkninger, som ledsager dette forslag.

I disse bemærkninger gives en virkelig grundig redegørelse både for de hidtidige toldbehandlingsregler og for de foreslåede

[Jørgen Jensen.]

nye samt en meget udførlig argumentation. Det er så at sige en hel håndbog i toldadministrationens principper og praksis, man her har fået.

Der skete i 1959 et væsentligt fremskridt i toldadministrationen gennem den toldlov, der da blev vedtaget, men nu går der ved dette forslag et væsentligt skridt videre, og indimellem er der også sket fremskridt ved fortoldningsproceduren. Det er lige blevet nævnt, at antallet af toldkamre, toldtjenestesteder er blevet reduceret meget stærkt, og det er glædeligt, at disse forenklinger har kunnet gennemføres uden vanskeligheder for erhvervslivet; tværtimod er det vel således, at erhvervslivet har haft god nytte og gavn deraf. Det er mit bestemte indtryk, at der har fundet et smidigt og også positivt samarbejde sted mellem alle grene af toldadministrationen, tolddepartementet, tolddirektoratet og hele toldtaten under dette omlægningsarbejde.

Jeg vil gerne give en ros også til den forrige regering, hvis finansminister nedsatte toldkommissionen af 1967. Denne kommission havde jo repræsentanter både for erhvervslivets organisationer, for toldvæsenets personaleorganisationer og for toldadministrationen. Toldkommissionens betænkning har vi fået her i folketinget, og offentligheden er blevet gjort bekendt med den. På denne betænkning hviler nærværende lovforslag.

Det konservative folkeparti kan tilslutte sig de hovedprincipper og i øvrigt i alt væsentligt de mange detaljer, som den nye toldlov bygges op på. Af hovedprincipper har vi 3.

For det første dette, at indførte varer efter en registrering straks kan føres over i importørens eget lager eller andet sted, hvor han ønsker det, således at toldpakhus m. v. afskaffes.

Det andet hovedprincip er dette, at importørerne kan råde over varerne, før tolden og afgifterne er betalt. Det synes jeg er et meget væsentligt fremskridt.

Som nummer 3 står dette, at man herved opnår en kreditmulighed, både med tolden og afgifterne, og som et led i denne ordning foreslås kreditoplagsordningen ophævet. Dette nye system har været gennemprøvet i godt et år på Lolland-Falster, og jeg har det

indtryk, at erfaringerne dernedefra har været gode. Det erkendes vist fra alle sider, og jeg vil ganske bestemt formode, at vi får tilsvarende gode resultater, når systemet gennemføres i hele landet fra den 1. april næste år.

Omlægningen til at give almindelig kredit for told og afgifter betyder i første omgang et provenutab i finansåret 1971-72 på — således er det beregnet — ca. 120 mill. kr. Jeg er glad for, at finansministeren har ladet dette passere trods den strammede finanspolitik, vi er nødt til at føre herhjemme, fordi det er et helt nødvendigt engangsoffer for finansministeren og statskassen, for at vi kan komme over til et bedre og mere effektivt system. Omlægningen er nemlig ensbetydende med, at ca. 300 personer i toldvæsenet kan overføres fra et besværligt og — man tør næsten sige — overflødigt hidtidigt arbejde til nye opgaver, især en stærk udbygning af kontrollen med momsen, og det er vel højst sandsynligt, at der på denne måde kan fremkaldes merindtægter for statskassen. Jeg har også bemærket, at der er direkte merudgifter ved det nye system, herunder EDB-omkostninger, både i starten og senere hen, men også disse vil utvivlsomt langt blive opvejet af personalebesparelsen og hvad dermed følger.

Vigtigt er det, at de nye principper giver store lettelser og besparelser for erhvervslivet. Det er jo et af hovedformålene med rationalisering af den offentlige administration. Jeg hilser med tilfredshed, at dette mål synes at kunne nås ved den nye toldlov. I øvrigt er toldvæsenet en af de grene af den offentlige administration, som har rationaliseret sig selv kraftigt.

Enkeltheder fra de mange paragraffer skal ikke omtales her ved førstebehandlingen. Forslaget skal naturligvis drøftes i et udvalg. Det er rigtigt, synes jeg, at fremsætte forslaget nu og få det genfremsat til efteråret. Herved får udvalgets medlemmer og folketingets medlemmer som helhed en god tid til behandlingen, og alle interesserede organisationer og virksomheder kan overveje deres stilling til det og fremkomme med deres bemærkninger.

Mit parti vil med stor interesse og med megen velvilje deltage i et udvalgsarbejde om dette lovforslag, som kan karakteriseres med ét eneste ord: det er godt.

Jens Peter Jensen (Sorø amt): På venstres vegne kan jeg anbefale, at man lader dette lovforslag nyde fremme. Jeg føler trang til at sige, at det arbejde, der er gjort i kommissionen af embedsmænd og af erhvervslivets folk, er et dygtigt arbejde, og jeg vil gerne takke den højtærede finansminister for, at vi så hurtigt har fået forslaget frem her.

De to foregående talere har jo røbet en meget stor indsigt i enkeltheder vedrørende disse ting, og jeg kan tilslutte mig de bemærkninger, de har givet udtryk for. Jeg skal kun opholde mig ved en enkelt side. Under forsøgsperioden på Lolland-Falster har man jo ophævet importmomsen, og hvis vi skal anlægge en kold og nøgtern rationaliseringsbetragtning, så ville det være ønskeligt, at vi kunne ophæve importmomsen. Den er en belastning for erhvervslivet og en belastning for administrationen. Men det går vel ikke an, i hvert fald ikke på nuværende tidspunkt, at nøjes med at anlægge denne rationelle betragtning, fordi en ophævelse af importmomsen vil have forskellige samfundsøkonomiske virkninger. Der er for det første dette, at der vil være et engangstab, et provenutab for statskassen, på 600 mill. kr. Der er vel også det, at importørerne vil blive stillet lidt gunstigere end dem, der køber danske varer, og det vil vel betyde en afsvækkelse af den beskyttelse af dansk produktion, som importtolden er udtryk for. Det kan opfattes derhen, at der kunne blive en belastning for betalingsbalancen over for udlandet. Det har kommissionen også gjort nogle bemærkninger om. Jeg tror nok, man overdriver lidt på det punkt. Endelig kan man sige, at hvis man ophævede importmomsen, så vil man få nogle store ophobninger i de kvartårige indbetalinger, som kan gøre det vanskeligt for Danmarks Nationalbank at styre likviditetsudviklingen.

Derfor vil jeg sige, at jeg havde meget gerne set, om man kunne ophæve importmomsen, men som forholdene er med det alvorlige betalingsbalanceproblem, som forholdene er med en stram finanspolitik, som forholdene er med en stram pengepolitik, er tiden ikke moden til at tage dette skridt. Men jeg håber, at regeringen igennem sine bestræbelser kan få tilvejebragt sådanne forhold, at vi kan få ophævet importmom-

sen, så vi kan imødekomme det rationelle hensyn, der her kan ligge.

Jeg lagde mærke til, at den højtærede finansminister i sin skriftlige fremsættelse nævner, at når denne rationaliseringsordning gennemføres, så vil man få en stor del personale fra toldvæsenet, der så kan beskæftige sig med kontrollen med efterbetaling af merværdiafgift. Ministeren har med det for finansministre vel særegne gemyt nævnt, at sidste år fik man fat i 25 mill. kr., og det var endda på et tidspunkt, hvor man kun havde et beskedent personale, der kun udgjorde 60 pct. af det, man vil få, når man nu får mere personale til rådighed. Ok ja, havde det dog bare været så vel, at når man laver en rationalisering, så kunne man sætte folk til noget mere nyttigt arbejde end at sidde dér.

Da jeg sad og læste disse betragtninger fra finansministerens side, kom jeg til at tænke på en anden politisk filosof, der for resten i dag fylder 100 år, det er Lenin, som jeg da synes lige skulle nævnes her i folketinget på 100 års dagen. Han sagde:

„Tillid er godt, men kontrol er bedre.“

Helge von Rosen: Det radikale venstre kan ganske tiltræde princippet for de foreslåede ændringer i toldbehandlingsmetoderne, som jo indebærer en betydelig rationalisering både for toldvæsenet og for erhvervslivet, bl. a. med den virkning, at der frigøres et betydeligt antal personer fra toldbehandlingen, som kan sættes ind på en forøget moms kontrol.

Det har været overraskende for mig at se, at de hidtidige toldbehandlingsmetoder i princippet har kunnet bestå lige siden 1797. Det vidner, synes jeg, om både en højt udviklet lovgivningsteknik hos vores forfædre og en dygtig administrativ tillem্পning i det efterfølgende halvandet hundrede år, en tillem্পning, som toldvæsenet, så vidt jeg er orienteret, stort set er anerkendt for i erhvervslivet. Det ligger på linje med de bedste traditioner, at man nu først fremsætter forslaget efter en kortere forsøgsperiode fra 1968 på Lolland-Falster, og at forsøget er faldet så heldigt ud i forhold til, hvad man regnede med, at lovforslaget har kunnet fremsættes uden ændringer i forhold til kommissionsforslaget.

[Helge von Rosen.]

Jeg skal ikke beskæftige mig med de generelle rationaliseringsaspekter; jeg tror, kan jeg sige om et enkelt spørgsmål, at jeg kan tilslutte mig hr. Jens Peter Jensen (Sorø amt)s hjertesuk om importmomsen.

Blandt de mere intrikate spørgsmål uden for det rent rationaliseringsmæssige er det forhold, at varemottagerne får kredit i op til 4 måneder og 20 dage uden sikkerhedsstilling og uden særlige fortrinsrettigheder for statskassen, som bliver simpel kreditor i konkurstilfælde. Som det står i bemærkningerne, bygger ordningen på et tillidsforhold mellem toldvæsenet og erhvervslivet; der er herfra gjort visse undtagelser for tilfælde, hvor kredit ikke bør ydes, men i hovedsagen vil der blive tale om kredit, så at sige ad libitum. Så vidt jeg kan se, vil toldvæsenet altså komme til at yde kredit også i sådanne ikke ukendte situationer, hvor den pågældende importør af den ene eller den anden grund, f. eks. på grund af manglende kapital, dårlige bankoplysninger og den slags, ikke nyder en sådan tillid, at han kan få varekredit fra sine leverandører. Der kan måske også for importvarer med høj told- og afgiftsbyrde forekomme tilfælde af import med told- og afgiftskredit og påfølgende hurtig afsætning på kontantbasis blot med det formål at fremskaffe et likviditetstilskud til den pågældende.

Jeg er egentlig ikke i tvivl om, at det af rene rationaliseringsmæssige grunde vil indebære en betydelig fordel for statskassen med denne udstrakte tillid. Den kan vel på den anden side ikke undgå at give tab. Men der vil forhåbentlig være så store administrative fordele at gøre op ved at se bort fra individuel kreditbedømmelse, at der fremkommer en nettofordel. Det forekommer mig imidlertid, at dette er et af de spørgsmål, som man ved en udvalgsgennemgang må hæfte sig ved.

Mere intrikat, stadig i forbindelse med kreditydelsen, forekommer spørgsmålet om, hvordan staten, der jo har fået en ny rolle som ikke-fortrinsberettiget kreditor, vil forholde sig i betalingsstandsningstilfælde, nærmere betegnet om man kan forvente den fornødne smidighed fra statens side i tilfælde af kortere moratorier o. lign., og måske især om man kan forvente hurtighed med stillingtagen fra staten som kreditor.

Med toldkredit, med moms og kildeskat vil de tilfælde, hvor staten står som kreditor for store beløb i betalingsstandsningstilfælde, formentlig blive meget talrige. Det er af hensyn til erhvervslivets tarv, samfundsøkonomiske hensyn og hensynet til de ansatte ganske vigtigt, at staten ligger på linje med den handle måde, som forretningsmæssigt indstillede kreditorer normalt fornuftigt vil følge. Ellers kan konsekvenserne af fortrinsrettighedernes bortfald ved de forøgede kreditter blive ganske alvorlige.

På den anden side må det naturligvis også forventes, at staten i tilfælde af blot forsinkede betalinger reagerer så hurtigt med effektiv inkasso, som den manglende fortrinsret tilsiger. En rimelig høj strafrente, som hr. Jørgen Peder Hansen omtalte, er ikke uvigtig, men inkassoen er efter min mening det helt afgørende. Også det spørgsmål forekommer altså at være noget, der bør belyses under udvalgsbehandlingen.

Endelig kunne man nævne det tilsyneladende kontroversielle spørgsmål om frihavnsordningens opretholdelse eller nedlæggelse i København, hvor lovforslaget på linje med kommissionen over for erhvervslivets kraftige henstillinger om opretholdelse af frihavnsordningen har slækket på hensynet til at gennemføre rationaliseringen til bunds. Ved toldpakhus- og kreditoplagsordningernes afvikling bliver skævheden mellem provinsens og hovedstadens muligheder for ubestemt toldkredit med samtidig adgang til at disponere over varerne betydelig uddybet. Det er en betænkelig konsekvens af forslaget; men på den anden side er det værd at bemærke, at f. eks. Hamborg og 3 svenske havne, Stockholm, Malmø og Göteborg, stadig har en frihavnsordning, sådan at en afvikling i København vel næppe bør foretages, selv om rationaliseringshensyn isoleret kunne tale derfor. Muligheden for en senere indgang i den ene eller den anden toldunion med forhøjet importtold synes at støtte erhvervenes betænkeligheder ved en nedlæggelse af frihavnen.

Med disse bemærkninger skal jeg på det radikale venstres vegne anbefale forslaget til velvillig behandling.

Poul Dam: Da mit partis ordfører, hr. Aksel Larsen, på grund af bortrejse ikke kan

[Poul Dam.]

være her i dag, skal jeg fremsætte nogle bemærkninger på hans vegne.

Det fremgår af selve forslaget, at der i væsentlig grad er tale om en teknisk reform, som tilsigter at gøre hele toldbehandlingsprocedure og arbejdsgang mere strømlinet og mere arbejdsbesparende såvel for erhvervslivet som for toldvæsenet, og det lyder da godt.

Vi kan vel gå ud fra, at det er velovervejet og velplanlagt, når man nu vil gå over til at lade toldbehandlingen foregå på grundlag af papirer og angivelser fra importørerne. Derved sparer man naturligvis meget arbejde og mange omkostninger, men forhåbentlig betyder det ikke, at kontrollen bliver mindre, så længe der stadig væk er noget, der hedder toldgrænser og toldtariffer.

Det bliver nødvendigt ved denne procedure, at der bliver givet importørerne en vis kredit med betalingen af tolden, og det er vel af rationaliseringsmæssige og arbejdsbesparende hensyn, at denne betaling skal foregå kvartalsvis, sådan at der er en kredit op til 4 måneder og 20 dage. Dette vil betyde et kontant engangstab for statskassen, sådan som finansministeren har oplyst det, på godt 100 mill. kr. og en tilsvarende forøgelse af importørernes likviditet. Det er en varig forøgelse, og der er vel også andre fordele for importørerne ved den nye arbejds- gang.

Det kan måske principielt være i orden, men er det virkelig nødvendigt med en så lang kredit? For en række andre afgifter, merværdiafgift, punktskatter og sådan noget, er der jo stadig væk månedlige afregningsperioder, hvorefter man skal betale de skyldige beløb inden udgangen af næste måned. Vi må, inden vi kan tage endelig stilling til dette forslag, have godtgjort, at det er en så stor administrativ fordel for toldvæsenet, at vi må acceptere kreditten på et helt kvartal.

Det nye system vil naturligvis byde på en helt anden og meget betydelig fordel derved, at det vil frigøre toldpersonale, som derefter kan blive sat til andet og vistnok adskilligt nyttigere arbejde; vi tænker her navnlig på arbejdet med kontrollen af merværdiafgiften. Rigtig anvendt vil merværdiafgiften jo, som vi så ofte har fremhævet, kunne hjælpe skattevæsenet til en forholds-

vis effektiv kontrol med, om de erhvervsdrivende skatteydere er omhyggelige nok. I princippet skulle vi kunne få tal for erhvervsvirksomhedernes omsætning og derudfra drage nogle temmelig nøjagtige slutninger med hensyn til den skattepligtige indkomst.

Nu har vi imidlertid haft momsens siden 1967, og så burde der allerede være nået betydelige resultater ved samarbejde mellem toldmyndighederne og ligningsmyndighederne. Det synes imidlertid ikke at være tilfældet, hvis det skøn er rigtigt, som eksperterne for nylig har præsenteret os for, og som tidligere er blevet omtalt i dag, hvorefter en 9-10 milliarder kr. årligt bliver unddraget beskatningen. Der må kunne nås noget mere, og denne kontrol vil toldvæsenets momsgennemgang kunne være et bidrag til. Hvis man virkelig kan få dette resultat, så kan vi godt affinde os med den likviditetsforbedring for importørerne, men vi må altså ønske overvejet, om det virkelig er nødvendigt at have kvartalsvise afregninger.

I denne forbindelse vil vi gerne sige et par ord om momskontrollens kontormæssige, eller om man så må sige geografiske placering. Det synes at fremgå af visse meddelelser, at den skal flyttes til nogle ledige lokaler i kildeskattehuset i Birkerød, og det kunne selvfølgelig se ud, som om det var en genial forudseenhed fra vor geniale regerings side, at dette hus er blevet bygget langt større, end der var brug for til kildeskattedirektoratet, men måske kunne man også sige, at det nærmest er held i uheld for boligministeren, at man altså kunne finde en administration, som kunne fylde op i det store, tomme hus. Det kan man ønske til lykke med. Men bagsiden af denne smukke medalje er jo, at beslutningen om, at den skal flytte til Birkerød, synes at være truffet under nogle omstændigheder, der ikke tyder på, at regeringen har lært af sine erfaringer med andre udflytninger. Der er selvfølgelig ikke så langt fra Amerikavej til Birkerød, som der er fra København til Hjørring, men mon det ikke ville have været en meget god idé, hvis regeringen havde underrettet det pågældende personale, før man havde truffet beslutningen om udflytningen?

I finansministerens fremsættelsestale blev der stillet spørgsmålet, om det var muligt at

[Poul Dam.]

opretholde de her foreslåede toldforvaltningsbestemmelser, når Danmark indtræder i Nordek eller i fællesmarkedet — vi andre foretrækker et „hvis“ i den sætning, og vi tror også, et „hvis“ er rimeligere på længere sigt, i hvert fald hvad angår fællesmarkedet. Finansministeren besvarede selv spørgsmålet sådan, at Nordek ikke ville kræve syn-derlige ændringer. Det er jo godt, for uanset hvor nervøs man kan være — og overvige fællesmarkedstilhængere fortæller os jo, at vi skal være meget nervøse — over det, der er sket med Finlands tøven, så er det nordiske økonomiske samarbejde og toldsamarbejde for os stadig væk den mest acceptable og også den mest nærliggende mulighed for Danmarks markedsmæssige placering.

Finansministeren gjorde derudover opmærksom på, at hvis Danmark skulle blive medlem af fællesmarkedet, vil den kreditperiode, der er fastsat i lovforslaget, ikke kunne opretholdes, så skal man gå over til månedsvis afregning af toldbeløbene. Det er en lille sag, men det er en vigtig indrømmelse, fordi man, så vidt jeg kan se, for første gang her har fået en indrømmelse fra regeringens side af, at vi, hvis vi kommer ind i fællesmarkedet, ikke mere er herre i vort eget hus. Vi skal altså på en række punkter indrette vore forhold, vor lovgivning, og erhvervslivet skal indrette sig efter, hvad fællesmarkedet bestemmer for os. Fællesmarkedets ledende organer kan som bekendt, og som finansministeren også erindrede om, ifølge Romtraktaten udstede forordninger, som er umiddelbart gældende i medlemslandene, ganske uanset om de pågældende landes lovgivningsmagt er indforstået med det. På toldområdet vil det altså sige, at en fællesmarkedsforordning uden videre vil kunne erstatte dansk toldlovgivning, og det vil igen sige, at dansk suverænitæt over egne anliggender bliver opgivet. Det er muligt, at finansministeren vil få ret i — under denne hypotetiske forudsætning, at vi nogen sinde skulle komme i fællesmarkedet — at en forordning for fællesmarkedet

ikke ville medføre større realitetsændringer. Det er muligt, det er rigtigt, men det er alligevel godt, at vi her får fastslået, at fællesmarkedet vil have denne magt, at vi altså på en række områder, nemlig alle de områder, fællesmarkedet ønsker at gribe ind på, for fremtiden ikke vil være herre i vort eget hus, hvis vi kommer ind i fællesmarkedet.

Med de bemærkninger, som her er fremsat, skal jeg tilsige vort partis medvirken til arbejdet på en reform og rationalisering af toldbehandlingen og deltagelse i det udvalgsarbejde, som bliver nødvendigt i denne og formodentlig også i den følgende samling.

Sigsgaard: Forslaget er overvejende af administrativ-teknisk karakter, og jeg skal derfor kun gøre nogle få bemærkninger.

Det er allerede nævnt, at de nye toldbehandlingsregler medfører et tab for staten i størrelsesordenen 100-120 mill. kr., som man ganske vist påregner at indvinde igen ved den rationalisering, som forslaget indebærer. Hvad dette sidste angår, tales der i bemærkningerne til forslaget om, at 300 personer skal overføres fra toldopgaverne til afgiftskontrollen, og det lyder jo godt, men dermed erkendes det også blankt, at kontrollen med momsens har været utilstrækkelig, og at der snydes med momsens ganske som med andre skatter og afgifter. Det synes jeg er interessant at få sagt ganske klart her, når man tænker på de store diskussioner, som tinget havde for nogle år siden, da momsens blev gennemført, hvor enkelte medlemmer — åbenbart meget naivt — troede på, at når vi nu bare fik denne moms, så ville det være sket med både afgiftssnyderi og skattesnyderi. Det blev desværre ikke tilfældet.

Overflytningen af mere personale til afgiftskontrollen betyder, at toldopgaverne for en stor dels vedkommende overdrages til toldbetjente og kontorassistenter, og de grupper har jo en ringere toldfaglig uddannelse end toldassistenterne, så hvis den skærpede afgiftskontrol ikke skal medføre en for dårlig toldbehandling, tror jeg, det er vigtigt, at toldbetjente og kontorassistenter,

[Sigsgaard.]

de, der i det hele taget skal beskæftige sig med toldopgaverne, får en forbedret toldfaglig uddannelse.

Her kommer toldskolen ind i billedet, og jeg vil derfor henstille til udvalget, at man undersøger, om skolen nu også kan klare den opgave. Så vidt mig bekendt har den gennem årene i høj grad manglet bevillinger. Det er jo ikke den eneste skole, der har manglet bevillinger, men også på dette område kan det blive katastrofalt, hvis den i for høj grad mangler bevillinger. Jeg håber, at ministeren i dag vil give tilsagn om, at skolen får en sådan forøgelse af bevillingerne, at den virkelig kan leve op til at give den grundige uddannelse til personalet, som er nødvendig, hvis der både skal være tale om en rationalisering og en effektivisering.

En anden forudsætning for et rationelt og effektivt arbejde er, at arbejdsklimaet er godt, at de ansatte ikke bare dirigeres ovenfra, men at de alle sammen inddrages i et reelt samarbejde med indflydelse og ansvar, og jeg synes også, det ville være godt, hvis man tog anledning til at undersøge de forhold, da man nu alligevel har toldloven oppe til en forholdsvis langvarig behandling. Den kommer jo igen i næste samling.

Der er i øvrigt grund til endnu en gang at understrege betydningen af et nært samarbejde mellem toldvæsenet og skattevæsenet. Af en artikel i Dansk Toldtidendes februarnummer fremgår det, at samarbejdet på ingen måde er ideelt, idet en række sager, der er oversendt fra toldvæsenet til skattevæsenet, tilsyneladende ikke er behandlet af skattevæsenet. Jeg ved godt, at her kommer vi igen ind i diskussionen om mangelen på personale, og det bliver også et spørgsmål om mangel på bevillinger.

Ifølge sagens natur drejer det sig om sager, hvor der i mange tilfælde virkelig er noget at hente, hvor man virkelig kunne begrænse skatteundragelserne, og derfor er det meget beklageligt, at skattevæsenet af forskellige praktiske grunde ikke er i stand til at behandle alle de sager, som det får fra toldvæsenet. Før det bliver tilfældet, før skattevæsenet bevillingsmæssigt og mand-skabsmæssigt bliver i stand til det, kan samarbejdet mellem toldvæsenet og skattevæsenet jo ikke blive det, som man må ønske det skal være. Det er store milliardbeløb, vi her

taler om. De fleste sager, der drøftes i folketinget, drejer sig om begrænsede beløb, men her er det kolossalt store beløb, når vi taler om skatte- og afgiftsunddragelser, og derfor bør man ikke vige tilbage for at investere meget store millionbeløb i en effektivisering både af toldvæsenet og af skattevæsenet.

Det ser ud, som om forslaget kan betyde en rationalisering, og det kan jeg selvfølgelig gå ind for, men det er unægtelig ikke så godt, at staten i første omgang skal tabe så meget på det til fordel for erhvervslivet. Når det fremgår af bemærkningerne, at den lange kredit, som medfører tabet, ikke kan opretholdes, hvis Danmark kommer ind i et markedsfællesskab — og det er i hvert fald, hvad regeringen tilstræber — så er det vel et spørgsmål, om forslaget ikke kan ændres, så tabet for statskassen undgås eller væsentligt begrænses. I den forbindelse glædede jeg mig over hr. Poul Dams bemærkninger, som jeg forstod sådan, at hans parti vil tage det spørgsmål op under udvalgsarbejdet.

Toldtariffen er der ikke gjort meget ved i forslaget, bortset fra at erhvervene har fået gennemtruffet nogle midlertidige toldfritagelser, som jeg endnu ikke har haft mulighed for at sætte mig nærmere ind i, men det kan vi vende tilbage til senere. Nu ved jeg, at der for tiden er internationale forhandlinger i gang om bl. a. toldlempelser for udviklingslandenes varer, forhandlinger, som man forventer afsluttet omkring nytår. Hvis de forhandlinger nu ikke skulle give et for u-landene godt resultat, så synes jeg, at folketinget ved dette lovforslags behandling i næste samling bør overveje ensidige danske toldbegunstigelser over for udviklingslandene. Når finansministeren kan benytte lejligheden til at give erhvervene nogle fordele over toldtariffen, selv om det altså egentlig ikke er den, der er til behandling her i dag, så kan man efter min mening lige så vel benytte lejligheden — og måske med en væsentlig bedre motivering — til at gennemføre toldlempelser for u-landenes varer.

Jeg skal med disse bemærkninger og forbehold slutte med at sige, at jeg i øvrigt kan være positiv i de store linjer over for forslaget.

Finansministeren (Poul Møller): Det ser ud til, at dette lovforslag, som jo er meget vidtgående, har et meget stort flertal bag

[Finansministeren.]

sig i det høje ting, og det kan jeg naturligvis kun være særdeles glad for. Det er et vidtgående forslag, og jeg vil gerne ved denne lejlighed rette en tak til toldkommissionen, som på forholdsvis kort tid har gjort et vældig stort stykke arbejde med afgivelse af betænkning og undersøgelse af de forhold, som der var grund til at undersøge. Jeg skal ikke tage nogen ære af dette toldlovsforslag, det er helt igennem kommissionens forslag, og den rationalisering inden for toldvæsenet, som er omtalt stærkt, er jo sat i gang inden denne regerings tid. Vi har nået store resultater, synes jeg, efterhånden, men vi skal indstille os på, at rationalisering er ikke noget, som er færdigt én gang for alle, det er en fortløbende proces.

Hr. Jørgen Peder Hansen kaldte det for et digert lovforslag og sammenlignede det endda med finanslovsforslaget. Jeg ville snarere kalde det et vægtigt lovforslag, så kan man lægge i ordet mere eller mindre bogstavelighed. Det var interessant at høre hr. Jørgen Peder Hansens gennemgang af rationaliseringens historie inden for toldvæsenet fra 1797 og frem til denne dag. Jeg vil gerne her sige, at der er udrettet et vældig stort rationaliseringsarbejde inden for denne etat, og det skyldes både ledelse, personale og et forbilledligt samarbejde mellem personaleorganisationer og styrelse.

Man frigiver her 300 mennesker, og det er meningen, at de skal sættes ind på virksomhedskontrollen. Hr. Poul Dam var inde på, hvad der var kommet ud af samarbejdet imellem toldvæsenet og skattevæsenet, og jeg forstod på hr. Sigsgaard, at han mente, skattevæsenet i visse tilfælde havde svigtet med hensyn til at følge det materiale op, der blev fremsendt fra toldvæsenet. Jeg vil gerne sige her, når hr. Poul Dam efterlyser resultatet, idet han peger på, at momsloven blev gennemført i 1967, at det var først omkring 1969, man gik over til instruktioner til toldvæsenet om at indberette til skattevæsenet og fik faste blanketter og formularer, som toldvæsenet kunne anvende under virksomhedskontrollen.

Det er klart, at jo flere vi kan sætte ind på virksomhedskontrollen, desto mere effektiv bliver den. Jo hyppigere risikoen er for at få besøg af en tolder i sin virksomhed, desto mere pædagogisk forebyg-

gende over for snyderi vil det virke, men så længe man kan sige, at det vil tage omkring 10-12-15-20 år at nå alle virksomheder igennem med kontrolbesøg, er der nok nogle, der vil tage chancen. Jeg er enig med de ærede ordførere, der har sagt, at vi har i og for sig ikke igennem momsindførelsen fået et bedre apparat til at kontrollere de direkte skatter og selvangivelserne med, men vi har kun ved at sætte personale ind på momskontrollen en mulighed derfor. Jo hyppigere disse virksomhedsbesøg kan blive, desto større chance skulle vi have for dels at forøge vore momsindtægter — som tilfældet har været, som det berettes, for sidste halvår af 1969 — dels for at forøge vores almindelige skatteindtægter og komme skattesnyderiet til livs.

Jeg vil også gerne sige til hr. Sigsgaard i den forbindelse, at hvis man synes, skattevæsenet svigter, må man tænke på, at vi har den vanskelighed i vort direkte skattesystem, således som det er bygget op fra aftalerne i 1967, at det er kommunerne, der står for ligningsarbejdet i første instans, og det er kommunerne, der har arbejdsgiverkontrollen med kildeskatten, medens det er en statsetat, der tager sig af momskontrollen. Jeg skal ikke her bebude ændringer i det, men jeg vil da gerne sige, at vor opgave er selvfølgelig, når vi har en statsetat, der besøger virksomhederne, at komme så langt som muligt med samtidig at kontrollere dem med henblik på de direkte skatter. Vi har nu indført disse indberetninger, men min personlige indstilling er den, at de 300, der nu frigøres fra toldarbejdet, samt de, der i almindelighed går på toldskolen, samtidig skal undervises i kildeskattelovgivningen, således at de i hvert fald kan kontrollere, hvorvidt kildeskatteopgivelsen er korrekt eller ukorrekt, og hvorvidt lønudbetalingerne har været større eller mindre end indberettet til kildeskattedirektoratet. Jeg mener, at det er nødvendigt her at bistå i videst muligt omfang skattevæsenet, når vi går ude i virksomhederne, således at den mand, der kommer derud, kan foretage flest mulige af de kontroller, der skal foretages af hensyn til vort skattesystem.

Det er min almindelige indstilling over for det, og jeg kan også sige, at toldvæsenets personaleorganisationer har besøgt mig for et stykke tid siden og har understreget, at

[Finansministeren.]

de var positivt indstillet over for at overtage opgaver også inden for det direkte skattesystems område.

Spørgsmål, der i øvrigt er rejst, egner sig vel mest til en udvalgsbehandling, men jeg har gerne villet gøre disse bemærkninger, fordi jeg tror, det tidspunkt nærmer sig, hvor vi ikke mindst igennem denne reform og denne rationaliseringsproces kommer nærmere til en effektiv ligning i almindelighed her i landet.

Jeg skal i øvrigt ikke gøre mange bemærkninger. Om de problemer, der er rejst vedrørende personalets trivsel og arbejdsklimaet, kan jeg sige, at jeg er rede til at drøfte disse spørgsmål under den kommende udvalgsbehandling, ligesom jeg naturligvis er rede til at drøfte spørgsmålet om kreditperioden. Den må ses i sammenhæng med momsens, og jeg skal ikke skjule, at udgangspunktet for det arbejde, der her er ved at blive afsluttet, var, at importørerne ikke fik den momskredit, som andre erhverv havde. Jeg kan huske, vi sad i folketingsudvalget i 1967 og var stærkt optaget af: hvordan kan vi sidestille importørerne med f.eks. den indenlandske producent med hensyn til kreditordninger? Det kunne vi ikke, og derfor fik vi to forskellige momssatser, en lavere moms på importen.

Jeg ser meget vel, at ét er, at man nu har fundet frem til et system, hvorved man kan magte kreditten, noget helt andet er, hvor lang den skal være. Men her må vi også se på, hvad der er praktisk i forbindelse med momsterminerne, for at skærpe kreditten i forhold til forslaget vil alt andet lige kun fordyre importen, og da størstedelen af vores import indgår i vores produktion, vil det altså have omkostningsmæssige virkninger og prismæssige følger, som vi ikke er interesseret i.

Med disse bemærkninger vil jeg gerne endnu en gang sige tak for den venlige behandling, lovforslaget har fået her ved den første førstebehandling, og erklære mig villig til under udvalgsbehandlingen at drøfte, hvad der måtte opstå af problemer.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning om undersøgelse af benzinhandelens forhold [af Sigsgaard og Kjær Rasmussen].

(Forslaget til folketingsbeslutning (nr. XL) findes i tillæg A. sp. 3195, fremsættelsen i tidenden sp. 4256).

Forslaget sattes til forhandling.

Handelsministeren (Knud Thomsen): Indledningsvis vil jeg gerne sige, at jeg er helt opmærksom på, at landets forsyning med benzin er et stort og vigtigt spørgsmål. Der er her tale om en vare af stor betydning i forbruget og samtidig en vare, hvortil der knytter sig betydelige valutariske interesser. Det er derfor forståeligt, at den måde, hvorpå landet forsynes med benzin, fra tid til anden dukker op i den offentlige debat. Interessen for spørgsmålet stimuleres selvfølgelig også, fordi der er tale om et område, hvor forsyningen af det danske marked i det væsentlige foregår gennem datterselskaber af store internationale selskaber.

Det væsentlige og centrale problem i sagen må være, om de store benzinselskaber i Danmark udnytter deres monopolstilling til at tage urimeligt høje priser. Dette mener forslagsstillerne er tilfældet og hævder til støtte herfor, at der praktisk taget ingen pris konkurrence er mellem de store selskaber, samtidig med at nogle mindre selskaber holder lavere priser.

Der kan imidlertid også siges andet og mere om den sag. Hvis forslagsstillerne opfattelse skulle være rigtig, var det nærliggende at antage, at vi her i landet hævde højere priser på benzin end i andre vesteuropæiske lande, selvfølgelig når vi taler om prisen eksklusiv beskatning. Men det er ikke tilfældet. Fra monopoltilsynet har jeg skaffet mig materiale til belysning af prisniveauet for benzin i en række andre lande. Heraf fremgår det, at priserne i andre nord-